

Looduskaitsetöö lähteülesanne

Tööobjekti ID: 2638
Lähteülesande ID: 5454
Tööobjekti nimi: KVVP Soodla 1 jõe elupaikade taastamine
Töögrupp: Veekogude taastamisprojektide koostamine

Tööobjekti paiknemine:

Soodla jõe (VEE1087000) lõik 1 asub Lääne-Viru maakonnas Tapa vallas, Kuru ja Jootme külade piiril. Kavandatud tööde alaga kattuvad katastriüksused 40002:002:0206; 40002:002:1200; 40002:002:0203; 40002:002:1131; 40002:002:0630; 40002:002:0850 ja 40002:002:0369. Tööala on näidatud asendiplaanil joonisel 1.

Väärtuse seisund:

Soodla jõe lõik nr 1 on füüsilise kvaliteedi poolest tugevalt degradeerunud vooluveekogu. Lõik on ritraalset tüüpi, mineraalse põhjaga ning potentsiaalselt sobiv elupaik ja kudemisala sellistele kalaliikidele, kellele sobib kivine põhi ja kiire veevool. Siiski piirab kalade edukat kudemist sobiva kudesubstraadi vähesus, mis vähendab lõigu ökoloogilist väärtust ja kalastiku elutingimusi.

Kavandatud tööde eesmärk on parandada kivilembete kalaliikide kudemis- ja elupaigatingimusi. Jõelõigu füüsilise kvaliteedi parandamiseks on kavandatud koelmualade taastamine terve lõigu ulatuses.

Tööde detailne kirjeldus:

Lõigu pikkus on 920 m. Ette on nähtud kudepadjandite taastamine kogu lõigu ulatuses. Materjali paigutamine jõesängi toimub koostöös RMK veeökoloogiga. Täpsed mahud on toodud tabelis 1.

Ligipääs tööalale on Jootma katastriüksusel (tunnusega 40002:002:0206) asuva tee kaudu. **Materjali ladustamiseks** kasutatakse joonisel 1 märgitud asukohta kui konkreetse maaomanikuga ei lepita kokku teisiti. Materjali transpordiks kasutatakse olemasolevaid teid ja jõe kaldamullet. Tööde teostamisel minimeeritakse ehitusmasinate sõitmist materjali ladustamiseks ja transpordiks kalda tsoonis, et vältida kalda sissevarisemist. Ehitustöid ei teostata masinatega veekogus olles. Ehitusmasinaid kasutatakse materjali transpordiks konkreetse kudepadjandi asukohta jõe kaldal. Edasine töö – kruusa kandmine jõesängi ning kruusapadjandi kujundamine 20 cm paksuseks koelmupadjandiks – teostatakse juba inimjõul, kasutades näiteks ämbreid ja reha. Tegevuste kavandamisel on arvestatud, et häiring oleks minimaalne: välditakse kalda erosiooni teket ja tagatakse olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine.

Tööde käigus heljumi allavoolu kandumise vähendamiseks tuleb tööd läbi viia suvisel veevaesel perioodil.

Koelmupatjade taastamine

Ühe kudepadjandi planeeritud mõõtmed on 2 x 2 x 0,2 m. Kudepadjandid on ette nähtud taastada selliselt, et need ei hakkaks jões vett paisutama. Kudepadjandid taastatakse kogu lõigu ulatuses 15 m vahedega.

Kudepadjandite taastamiseks lisatakse veekogusse kruusa fraktsiooniga 16-64 mm. Sõltuvalt kruusakarjäärade võimekusest kruusa töödelda on eelistused materjali suurusele ja ettevalmistusastmele järgmised:

- sõelutud ja pestud kruus fraktsioonidega 16-32 mm ja 32-64 mm. Pestud kruus vähendab peenemate osakeste/liiva osa, millega ei teki ojas täiendavat peenema sette kandumist. Peenema ja jämedama fraktsiooni suhe võiks olla ligikaudu pooleks, ideaalis aga on peenemat fraktsiooni rohkem: $70 \pm 10\%$ d 16-64 mm ning $30 \pm 10\%$ d 32-64 mm.
- juhul kui puudub kruusa pesemise võimalus, siis peab kruus olema vähemalt sõelutud. Sõelumata kruusa mitte kasutada, et vältida peenemate osakeste ja hõljumi lisandumist veekogusse. Samal põhjusel kasutatakse võimalusel pestud kruusa.
- arvestada tuleb kruusapatjade paksusega vähemalt 20 cm.

Üldised nõuded

- tööd tuleb teha suvisel veevaesel ajal;
- töövõtja peab teavitama enne tööde alustamist maaomanikku tööde tegemise ajast;
- ohtlike ainete sattumise vältimiseks veekogusse peab tehnika tankimine kütusega toimuma veepiirist vähemalt 10 m kaugusel;
- kõik tekkinud jäätmed tuleb pärast tööde lõpetamist ära viia, jäätmete loodusesse jätmine on keelatud;
- pärast taastamistööde lõppemist, tuleb alal teha heakorratööd, sh korrastada ja taastada rikutud kaldapealne ja pinnastee.

Tabel 1. Tööde mahud.

Lõigu nimi	Lõigu pikkus (m)	Koordinaadid		Kudepadjandid		
		Algus (xy)	Lõpp (xy)	tk	m³/tk	m³ kokku
Soodla jõgi 1	920	6566405.1, 608068.2	6566963, 607479	60	0,8	48

Piirangud (ajaline piirang, muinsuskaitseenõuded, infrastruktuuri kaitsevöönd jm)

Maaparandussüsteemid ja tehnovõrgud

Kavandatavad tööd viiakse läbi Soodla jõe lõigus, mis kuulub riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude nimekirja (maaparandussüsteemi kood 4108700020000). Tööde käigus taastatavate kudepadjandite planeeritud kõrgus on ca 20 cm. Arvestades, et kudepadjandeid ei kindlustata täiendavalt suuremate maakividega, on vooluveekogule omane, et jõesängi lisatav veeris seal voolu toimele mõnevõrra liigub ning kudepadjandite paksus ajas muutub.

Arvestades, et jõesäng on selles lõigus küllaltki suure languga, mõjutavad taastatavad kudepadjandid lõigu 1 veetasel vähesel määral, tõenäoliselt enim madalveeperioodil. Madalveeperioodil võib kujuneda lokaalne, lühikese mõjualaga paisutus, mis on ajutise iseloomuga. Selline lühiajaline veetaseme muutus ei põhjusta uputust ega mõjuta maaparandussüsteemide toimimist. Maksimumveetaseme kujunemisele kudepadjandid mõju ei avalda, kuna suurvee tingimustes jääb nende suhteline mõju jõesäangi läbilaskevõimele tühiseks.

Soodla jõge ületab Soodla jõgi 1 lõigus:

- Elektrilevi OÜ-le kuuluv elektriõhuliin 1-20 kV (keskpingeliin).
- Enefit AS-le kuuluv sideehitis maismaal nimetusega EC.

Kavandatavad tööd nimetatud objekte ei mõjuta juhul kui ei kasutata sellist tehnikat, mis võib infrastruktuuri kahjustada.

Asukohakaardid

Joonis 1. Asendiplaan: Soodla jõgi 1 tööde ala paiknemine.

Lähteülesande koostaja: Tuuli Teppo

Kuupäev: 14.10.2025